

Les llengües de la meva vida: la meva biografia lingüística

‘Però, quan faré ús de la frase “O, Mensa”?’ va preguntar, segons la llegenda, Winston Churchill al seu professor de llatí. És a dir, que ell no entenia per què, en llatí, el nom ‘Mensa’ (taula) té una forma vocativa: la forma que s’ha d’utilitzar quan vols adreçar-te a una altra persona.

La pregunta de Churchill té un cert sentit, i així i tot els noms en llatí tenen una declinació en sis casos i tots s’han de memoritzar, encara que sigui molt inusual trobar-los dins d’una oració.

Al col·legi, jo també vaig aprendre llatí durant set anys. I també una mica de grec antic. És difícil aprendre una llengua sense parlar-la. Ningú sap com els grecs, ni els romans, parlaven les seves llengües. I durant molt de temps vaig pensar que aquest esforç no valia la pena.

Però quan vaig arribar a un nivell de suficiència lingüística, vaig descobrir la riquesa de la literatura escrita en grec i llatí, i vaig tenir un sentiment molt fort, per exemple, llegint l’Eneida de Virgil, en què vaig descobrir un món d’imatges, conceptes i personatges incomparables. A partir de llavors va començar el meu interès per la filosofia. I també, l’estudi de la literatura antiga em va donar alguns principis i referents que em van ser molt útils en la meva carrera de literatura anglesa.

No és només per això que jo estic content d’haver estudiat llatí i grec antic. De fet, els estudiants a Anglaterra no aprenen gramàtica, excepte els conceptes més bàsics (per exemple: què és un nom, un verb, un adjectiu...). Jo, com que vaig aprendre la gramàtica més avançada a través del llatí, vaig poder aplicar aquests conceptes a l’anglès.

Era molt més fàcil, per a mi, estudiar francès que llatí, ja que la meva família viatjava sovint a França, i gràcies al fet que els meus pares tenien amics francesos. Encara més perquè podíem parlar en francès a casa.

L’any 1992 vam comprar una casa en un poble petit de la Bretanya, la Turballe, situat al costat Atlàntic, a prop de Saint Nazaire i de Nantes. Durant els següents deu anys, cada estiu, i a vegades a la primavera també, hi vam passar algunes setmanes.

A poc a poc, vam conèixer els nostres veïns, una parella gran: Emile i Marie-Louise Battier, i uns quantes persones del poble. Al principi, la nostra presència va inspirar curiositat als nadius, perquè érem anglesos i, sobretot, perquè el meu pare regava el jardí cada dia, fins que Emile li va explicar que el subministrament d'aigua no funciona a França igual que al Regne Unit. Els francesos pagaven per l'aigua en base a la quantitat que utilitzaven (al contrari, al Regne Unit el subministrament d'aigua té un preu fix per mes). Després d'aquest moment, el meu pare ens aconsellaria cada matí de no malgastar l'aigua per qualsevol raó.

El meu germà i jo vam jugar partits de criquet molt llargs al jardí, atraient l'interès dels caminants que passaven pel carrer de davant de casa. Segurament es preguntaven: “Quin tipus de joc és aquest?”

Vam passar molts dies feliços a la Turballe, relaxant-nos a la platja, comprant fruites i verdures al mercat, aprenent els noms de tots els peixos i mariscs als restaurants i provant coses noves, inusuals per a nosaltres.

El meu avi, que va estudiar llatí i grec a la universitat amb un gran talent per aprendre llengües, fa vint anys va començar a estudiar gal·lès, la llengua del seu país. Tot i que hi havia viscut durant molts anys no el sabia. Va trobar la tasca molt més difícil del que s'imaginava. Després d'uns mesos aprenent-ne la gramàtica i la sintaxi amb l'ajuda d'un llibre, estava convençut que dominava algunes paraules i frases, i un matí, ple de confiança, va decidir parlar-lo amb la dependenta de la botiga de correus al seu poblet. Quan ell va començar a parlar, ella li va respondre:

‘Ah, Senyor Rees, està aprenent gal·lès?’ I ell, decebut, va tornar cap a casa.

Ell va oferir als seus néts un premi de mil lliures al primer que aprengué gal·lès, però ningú no el va estudiar. Potser la seva experiència amb el gal·lès no va ser inspiradora.

Al final del 2012, a la festa d'aniversari d'un amic meu, vaig conèixer una barcelonina que vivia i treballava a Londres des de feia quatre anys. El seu nom era Marta i ens vam entendre molt bé. Després d'un temps, vam començar a sortir junts. Ella tenia un anglès molt bo, quasi natiu, però tots dos volíem marxar d'Anglaterra i viure un temps en altres ciutats, incloent-hi Amsterdam i Barcelona.

El 2015 vam anar a Amsterdam on vaig treballar per a una fundació dedicada a la cultura europea. Afortunadament, no havia d'aprendre holandès ja que la majoria dels treballadors en aquesta fundació eren de cultures molt diverses i utilitzaven l'anglès com a llengua comuna entre ells.

La Marta va començar a estudiar holandès, però vam decidir de venir a viure a Barcelona al gener de 2016, i ho va deixar perquè ens en vam adonar que no valia la pena continuar amb l'estudi d'aquesta llengua si no l'havíem de fer servir mai.

Vaig començar a estudiar el català al web Parla.cat un any abans perquè em permetés comunicar-me amb la família de la Marta i perquè sabíem que hauríem de tornar a Barcelona en el futur segurament.

Fins que no he trobat la Marta, no sabia gaire cosa de la història de Catalunya ni de la riquesa de la cultura catalana, i sobretot de la literatura, tema que sempre m'ha impulsat a aprendre noves llengües.

La Marta m'ha regalat un llibre de Quim Monzó, *La magnitud de la tragèdia*, traduït a l'anglès i m'ha agradat moltíssim. Vaig intentar llegir uns contes seus, i també uns del seu amic Sergi Pàmies, que són molt entretinguts. Ara m'agradaria ser capaç de llegir les novel·les i els comentaris d'altres autors catalans, i de tenir un nivell de suficiència que em permeti gaudir de les seves obres.